

**WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY SEMESTRALNE I KOŃCOWOROCZNE – PROPOZYCJA
KLASA VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ**

Poniższy zestaw wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny uwzględnia planowane osiągnięcia ucznia w zakresie wiedzy i umiejętności zawarte w rozkładzie materiału i planie wynikowym zintegrowanym z serią *Podróże w czasie*. Zestaw ten to jedynie propozycja. Nauczyciel może wykorzystać przedstawiony podział wymagań w swojej pracy dydaktycznej lub zmodyfikować go tak, by w pełni odpowiadał on specyfice klasy i indywidualnym możliwościom uczniów, z którymi pracuje.

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY SEMESTRALNE				
	Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca
1. Wybuch II wojny światowej	Uczeń zna: • datę: 1 IX 1939 • żądania Hitlera wobec Polski • cele wojny Niemiec przeciw Polsce Uczeń potrafi: • przedstawić okoliczności wybuchu II wojny światowej	Uczeń zna: • treść paktu Ribbentrop–Mołotow Uczeń rozumie: • pojęcie: pakt Ribbentrop–Mołotow Uczeń potrafi: • wyjaśnić przyczyny odmowy polskich polityków wobec żądań niemieckich	Uczeń zna: • daty: III 1939, 23 VIII 1939 Uczeń rozumie: • cele działań Hitlera i Stalina Uczeń potrafi: • przedstawić międzynarodowe położenie Polski latem 1939	Uczeń potrafi: • dostrzec związek między charakterem działań zbrojnych a celami wojennymi sformułowanymi przez Hitlera	Uczeń rozumie: • motywy działań i poglądów politycznych różnych państw europejskich przed wybuchem II wojny światowej Uczeń potrafi: • porównać stosunek sił armii polskiej i niemieckiej w początkowej fazie wojny obronnej

2. Wojna obronna Polski	Uczeń zna: • daty: 1 IX – 5 X 1939, 17 IX 1939 Uczeń rozumie: • pojęcie: wojna obronna (kampania wrześniowa) Uczeń potrafi: • podać przykłady zbrodni dokonywanych przez wojska niemieckie w Polsce • wskazać na mapie podział ziem polskich między Trzecią Rzeszę a ZSRR	Uczeń zna: • daty: 3 IX 1939, 28 IX 1939, 5 X 1939 • daty kolejnych etapów wojny obronnej • postać: majora Henryka Sucharskiego Uczeń rozumie: • pojęcia: wojna błyskawiczna, wojna totalna, „dziwna wojna” Uczeń potrafi: • wyjaśnić cele działania Niemców w Polsce podczas wojny obronnej • wyjaśnić postawę Francji i Anglii podczas wojny obronnej	Uczeń zna: • daty najważniejszych starć i bitew wojny obronnej • postacie: kapitana Władysława Raginisa, generała Tadeusza Kutrzeby, generała Franciszka Kleeberga Uczeń rozumie: • pojęcie: czwarty rozbiór Polski Uczeń potrafi: • wyjaśnić na wybranych przykładach, na czym polegała bohaterska postawa żołnierza polskiego w czasie wojny obronnej • wskazać na mapach ruchy wojsk polskich i niemieckich oraz wojsk radzieckich podczas wojny obronnej	Uczeń potrafi: • przedstawić okoliczności i skutki najazdu sowieckiego na Polskę	Uczeń potrafi: • scharakteryzować różne postawy społeczeństwa polskiego wobec wojny • przedstawić bilans wojny obronnej
----------------------------------	--	--	--	--	--

3. Podboje Stalina i Hitlera	Uczeń zna: • daty: 10 V 1940, VII – X 1940, 22 VI 1941 Uczeń rozumie: • pojęcia: alianci, bitwa o Anglię, NKWD Uczeń potrafi: • wskazać na mapie najważniejsze wydarzenia związane z działaniami zbrojnymi w Europie Zachodniej w 1940 r. • wskazać czynnik, który doprowadził do zakończenia wojny błyskawicznej na wschodzie	Uczeń zna: • datę: IV 1940 • etapy ekspansji Stalina w Europie Wschodniej • etapy ekspansji Hitlera w Europie Zachodniej Uczeń potrafi: • wskazać na mapie podział Francji dokonany przez Hitlera • przedstawić straty poniesione przez ZSRR w pierwszych miesiącach wojny z Trzecią Rzeszą • wskazać na mapie państwa współpracujące z Trzecią Rzeszą oraz tereny zajęte przez Niemców	Uczeń zna: • daty: XI 1939 – III 1940, VI 1940, IV 1941, 22 VI 1940 Uczeń rozumie: • pojęcia: wojna zimowa, linia Maginota • przyczyny sukcesów militarnych Stalina i Hitlera na przełomie 1939 i 1940 r. Uczeń potrafi: • scharakteryzować relacje między Trzecią Rzeszą i ZSRR w latach 1939–1941	Uczeń potrafi: • przedstawić przebieg wojny zimowej • przedstawić przebieg agresji Trzeciej Rzeszy na Danię i Norwegię, na Francję i na Wielką Brytanię oraz na Związek Radziecki • wskazać na mapie zmiany terytorialne po wojnie zimowej	Uczeń potrafi: • opowiedzieć o działaniach zbrojnych podjętych przez Włochy Mussoliniego
---------------------------------------	---	---	--	--	--

4. W okupowanej Europie	Uczeń zna: • poglądy Hitlera na temat Słowian i Żydów • miejsca, w których powstały największe obozy zagłady na ziemiach polskich Uczeń rozumie: • pojęcia: getto, eksterminacja, obóz zagłady, Szoah (Holokaust) Uczeń potrafi: • wymienić widoczne na zachodzie Europy przejawy walki z okupantem i współpracy z nim podczas wojny	Uczeń zna: • główne założenia ideologii nazizmu dotyczące podziału ludzkości na rasy • przyczyny wybuchu powstania w getcie warszawskim Uczeń rozumie: • pojęcie: Porajmos • na czym polegało tzw. „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej” Uczeń potrafi: • przedstawić politykę nazistów wobec ludności żydowskiej w pierwszym okresie wojny	Uczeń zna: • daty: 1942, 19 IV 1943 • postać: Anny Frank • przyczyny, które zadecydowały o wykorzystaniu ziem polskich jako miejsca eksterminacji Żydów Uczeń rozumie: • pojęcie: rząd kolaboracyjny Uczeń potrafi: • dostrzec różnice w położeniu ludności w okupowanej Europie Zachodniej i Wschodniej • wyjaśnić, jak funkcjonowała machina zagłady Żydów stworzona przez Niemców	Uczeń rozumie: • pojęcie: Żydowska Organizacja Bojowa (ŻOB) • znaczenie stwierdzenia, że uczestnicy powstania chcieli „wybrać sposób umierania” Uczeń potrafi: • opisać politykę Trzeciej Rzeszy na ziemiach okupowanych • przedstawić przebieg powstania w getcie warszawskim	Uczeń potrafi: • scharakteryzować położenie ludności w okupowanej Europie Zachodniej i Europie Wschodniej • wymienić widoczne na wschodzie Europy przejawy walki z okupantem i współpracy z nim podczas wojny • opowiedzieć o zagładzie Romów

5. Wielka koalicja	Uczeń zna: • datę: 7 XII 1941 Uczeń rozumie: • pojęcie: wielka koalicja Uczeń potrafi: • wymienić najważniejsze państwa wchodzące w skład wielkiej koalicji	Uczeń zna: • ramy chronologiczne bitwy o Atlantyk Uczeń rozumie: • pojęcia: bitwa o Atlantyk, konwój, „wilcze stado”, U-Boot • znaczenie japońskiego ataku na Pearl Harbor dla przebiegu II wojny światowej Uczeń potrafi: • wskazać na mapie miejsca przełomowych walk na froncie wschodnim	Uczeń zna: • datę: II 1943 Uczeń rozumie: • pojęcie: blokada Leningradu • znaczenie bitwy o Atlantyk dla przebiegu II wojny światowej • znaczenie walk pod Leningradem, Stalingradem i Kurskiem dla przebiegu II wojny światowej Uczeń potrafi: • opisać wygląd U-Boota	Uczeń zna: • okoliczności zawiazania wielkiej koalicji Uczeń potrafi: • przedstawić przebieg działań zbrojnych na froncie wschodnim	Uczeń potrafi: • przedstawić najważniejsze informacje dotyczące przebiegu bitwy o Atlantyk

6. Zwycięstwo aliantów	Uczeń zna: • daty: 6 VI 1944, 8 V 1945, 6 VIII i 9 VIII 1945, 2 IX 1945 Uczeń rozumie: • pojęcie: bezwarunkowa kapitulacja Uczeń potrafi: • wskazać Monte Cassino na mapie • wyjaśnić, dlaczego Amerykanie zdecydowali się rzucić bomby atomowe na Japonię	Uczeń zna: • czynniki, które zadecydowały o klęsce Trzeciej Rzeszy Uczeń rozumie: • pojęcie: kamikadze • znaczenie lądowania aliantów w Normandii dla dalszych działań zbrojnych w Europie Uczeń potrafi: • wyjaśnić okoliczności, w jakich doszło do klęski Trzeciej Rzeszy • dostrzec konsekwencje użycia broni atomowej	Uczeń zna: • daty: IX 1943, V 1944 Uczeń rozumie: • pojęcia: desant, „żabie skoki” • znaczenie zwycięstwa w bitwie pod Monte Cassino dla dalszych działań zbrojnych w Europie Uczeń potrafi: • przedstawić przebieg walk pod Monte Cassino	Uczeń potrafi: • wyrazić opinię na temat decyzji o wykorzystaniu broni atomowej • przedstawić wydarzenia na froncie zachodnim w 1944 r.	Uczeń potrafi: • przedstawić przebieg walk we Włoszech • przedstawić przebieg działań zbrojnych w Azji w latach 1941–1945

7. Decyzje wielkich mocarstw	Uczeń zna: - postać: Franklina Delano Roosevelta Uczeń rozumie: - pojęcie: wielka trójka Uczeń potrafi: - wskazać państwa, które poniosły największe straty osobowe podczas II wojny światowej	Uczeń zna: - najważniejsze cele polityki wielkich mocarstw uczestniczących w II wojnie światowej Uczeń rozumie: - pojęcie: Karta atlantycka Uczeń potrafi: - dostrzec sprzeczność interesów aliantów - przedstawić skutki militarne, społeczne i gospodarcze II wojny światowej	Uczeń zna: - daty: VIII 1941, XI – XII 1943, II 1945 - postanowienia Karty atlantyckiej - postanowienia konferencji w Teheranie i konferencji jałtańskiej - cele konferencji jałtańskiej Uczeń potrafi: - przedstawić okoliczności, w jakich doszło do konferencji w Jałcie	Uczeń potrafi: - przedstawić założenia polityki przywódców ZSRR i Stanów Zjednoczonych - przedstawić okoliczności, w jakich doszło do podpisania Karty Atlantyckiej i konferencji w Teheranie	Uczeń rozumie: znaczenie decyzji podjętych na konferencji jałtańskiej dla losów państw i narodów Europy Wschodniej
8. Polska pod okupacją	Uczeń zna: miejsca największych kaźni narodu polskiego	Uczeń zna: postacie: Ireny Sendler, Jana i Antoniny Żabińskich	Uczeń zna: daty: IV 1940, VI 1940, 1942, 1940, 1941	Uczeń zna: postać: Czesławy Kwoki	Uczeń potrafi: ocenić politykę Hitlera i Stalina wobec narodu polskiego

	Uczeń rozumie: • pojęcia: Generalne Gubernatorstwo (GG), Palmiry, „Generalny plan wschodni” Uczeń potrafi: • przedstawić podział ziem polskich między Trzecią Rzeszę i ZSRR po klęsce kampanii wrześniowej • wskazać na mapie miejsca największych kaźni narodu polskiego i żydowskiego	Uczeń rozumie: • cele niemieckiej i radzieckiej polityki na podbitych ziemiach polskich • różnicę między obozem koncentracyjnym a zagłady Uczeń potrafi: • przedstawić różne postawy społeczeństwa polskiego wobec Holokaustu	Uczeń rozumie: • pojęcia: „Żegota”, szmuglowanie, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, sowietyzacja, deportacja Uczeń potrafi: • przedstawić działalność nazistów w byłym niemieckim nazistowskim obozie koncentracyjnym i zagłady Auschwitz-Birkenau	Uczeń potrafi: • przedstawić różne formy represji stosowanych wobec narodu polskiego na ziemiach wcielonych do Trzeciej Rzeszy, w Generalny Gubernatorstwie oraz na ziemiach okupowanych przez ZSRR • opowiedzieć o działalności Polaków ratujących Żydów podczas okupacji	
9. Rząd londyński i Polskie	Uczeń zna: • datę: 17/18 IX 1939 • postać: Władysława Sikorskiego	Uczeń zna: • datę: IV 1943	Uczeń zna: • daty: XI 1939, VI 1940, VII 1941, I 1942, II 1942, 1943	Uczeń zna: • nazwy politycznych organizacji	Uczeń potrafi: • dostrzec czynniki, które miały wpływ na zmianę stanowiska

Państwo Podziemne	Uczeń rozumie: - pojęcia: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, rząd londyński, Polskie Państwo Podziemne Uczeń potrafi: - wskazać na mapie siedziby polskiego rządu na wychodźstwie - wymienić różne przejawy działalności Polskiego Państwa Podziemnego w czasie II wojny światowej	- postacie: Władysława Raczkiewicza, Władysława Andersa - główne tezy polskiej polityki zagranicznej - nazwy politycznych i wojskowych organizacji wchodzących w skład Polskiego Państwa Podziemnego działających w kraju i na emigracji Uczeń rozumie: - pojęcia: tajne komplety, mały sabotaż, dywersja - związek między odkryciem grobów w Katyniu a zerwaniem stosunków dyplomatycznych między rządem londyńskim a ZSRR	- postanowienia układu Sikorski–Majski Uczeń rozumie: - pojęcie: układ Sikorski–Majski Uczeń potrafi: - przedstawić okoliczności uformowania się polskiego rządu na wychodźstwie oraz Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie - przedstawić okoliczności, w jakich doszło do podpisania układu Sikorski–Majski - opowiedzieć o okolicznościach odkrycia masowych grobów w Katyniu - scharakteryzować różne przejawy działalności Polskiego Państwa Podziemnego w czasie II wojny światowej	należących do lewicy komunistycznej Uczeń rozumie: - pojęcie: państwo satelickie Uczeń potrafi: - opowiedzieć o realizacji postanowień układu Sikorski–Majski - przedstawić organizację Polskiego Państwa Podziemnego w okresie II wojny światowej - przedstawić działalność zbrojną Armii Krajowej	Stalina wobec rządu londyńskiego scharakteryzować plany Stalina wobec Polski
10. Postanie warszawskie	Uczeń zna: daty: 1 VIII 1944, 2 X 1944	Uczeń zna: cele akcji „Burza”	Uczeń zna: daty: 12/13 X 1943, 1944, 3/4 I 1944	Uczeń zna: nazwy wojskowych organizacji	Uczeń potrafi: przedstawić proces formowania polskich

	- postać: Stanisława Mikołajczyka Uczeń rozumie: - pojęcie: godzina „W” Uczeń potrafi: - wyjaśnić przyczyny podjęcia decyzji o wybuchu powstania w Warszawie	- cele powstania warszawskiego Uczeń rozumie: - pojęcie: akcja „Burza” - przyczyny niepowodzenia akcji „Burza” - przyczyny klęski powstania warszawskiego Uczeń potrafi: - określić stosunek sił Niemców i Polaków przed wybuchem powstania - przedstawić skutki powstania warszawskiego	- postacie: Kazimierza Sosnkowskiego, Tadeusza Komorowskiego „Bora” Uczeń potrafi: - wyjaśnić okoliczności powstania planu akcji „Burza” - przedstawić stosunek Stalina oraz aliantów zachodnich do powstania	należących do lewicy komunistycznej Uczeń potrafi: - opowiedzieć o przebiegu akcji „Burza” - opowiedzieć o przebiegu powstania warszawskiego - podać argumenty przemawiające za decyzją o wybuchu powstania i przeciw tej decyzji	sił zbrojnych podporządkowanych lewicy komunistycznej ocenić decyzję o wybuchu powstania
11.	Uczeń zna:	Uczeń zna:	Uczeń zna:	Uczeń zna:	Uczeń potrafi:

Sprawa polska w czasie II wojny światowej	• miejsca i daty najważniejszych bitew z udziałem wojsk polskich • decyzje konferencji teherańskiej i jałtańskiej w sprawie Polski Uczeń rozumie: • pojęcie: zbrodnia wołyńska Uczeń potrafi: • wskazać na mapie szlaki wędrówek polskich oddziałów i miejsca bitew z ich udziałem	• daty: 21/22 VII 1944, 31 XII 1944 Uczeń rozumie: • pojęcia: Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego (PKWN), <i>Manifest PKWN</i>, Rząd Tymczasowy Rzeczypospolitej Polskiej • dlaczego doszło do zbrodni wołyńskiej Uczeń potrafi: • przedstawić straty poniesione przez Polaków podczas zbrodni wołyńskiej	• daty: 1943–1944, 1943, 1 I 1944, II 1945 • poglądy Stalina i Churchilla na sprawę polską Uczeń rozumie: • pojęcia: Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), linia Curzona, Krajowa Rada Narodowa (KRN) Uczeń potrafi: • wyjaśnić program polityczny lewicy komunistycznej zawarty w <i>Manifeście PKWN</i> • scharakteryzować stosunek polityków zachodnich do sprawy polskiej	• nazwy polskich jednostek wojskowych biorących udział w walkach na frontach II wojny światowej Uczeń rozumie: • wpływ decyzji wielkich mocarstw na problem suwerenności państwa polskiego Uczeń potrafi: • opisać reakcję Polaków na zbrodnię wołyńską • przedstawić okoliczności zwołania konferencji w Teheranie	• opowiedzieć o wysiłku zbrojnym Polaków podczas wojny • przedstawić proces tworzenia władzy politycznej na ziemiach polskich przez lewicę komunistyczną • wyjaśnić znaczenie decyzji konferencji jałtańskiej dla przyszłości państwa polskiego
WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY KOŃCOWOROCZNE					
	Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca
12.	Uczeń zna:	Uczeń zna:	Uczeń zna:	Uczeń zna:	Uczeń potrafi:

Świat po II wojnie światowej	• datę: 1947–1991 • decyzje konferencji poczdamskiej w sprawie Niemiec i Polski • najważniejsze postanowienia Powszechnej deklaracji praw człowieka Uczeń rozumie: • pojęcia: Organizacja Narodów Zjednoczonych, żelazna kurtyna, zimna wojna Uczeń potrafi: • wskazać na mapie granicę podziału Europy (żelazną kurtynę)	• datę: VII–VIII 1945 • strukturę ONZ Uczeń rozumie: • pojęcia: Zgromadzenie Ogólne ONZ, Rada Bezpieczeństwa ONZ, demokracja ludowa • zasady funkcjonowania państw demokracji ludowej • związek między rozpadem koalicji antyhitlerowskiej a podziałem świata na dwa antagonistyczne bloki Uczeń potrafi: • wyjaśnić przyczyny zimnej wojny	• daty: VI 1945, 1948, 1946, 1947 • postacie: Harry’ego Trumana, Clementa Attlee Uczeń rozumie: • pojęcia: denazyfikacja, sankcje, prawo weta, nacjonalizacja, doktryna Trumana, plan Marshalla Uczeń potrafi: • przedstawić okoliczności zwołania konferencji w Poczdamie • przedstawić zasady doktryny Trumana • wyjaśnić, na czym polegał plan Marshalla	• bilans II wojny światowej Uczeń rozumie: • zasady funkcjonowania państw demokracji ludowej Uczeń potrafi: • wyjaśnić okoliczności narodzin ONZ • scharakteryzować cele powołania ONZ oraz jej rolę • wskazać na mapie zdobycze terytorialne ZSRR	• scharakteryzować społeczne, gospodarcze i kulturowe skutki II wojny światowej • scharakteryzować wpływ doktryny Trumana na sytuację w powojennym świecie
-------------------------------------	---	--	--	--	---

13. Podzielone Niemcy	Uczeń zna: • nazwy bloków polityczno-militarnych powstałych na Wschodzie i na Zachodzie Uczeń potrafi: • wskazać najważniejsze różnice między NRD i RFN • wskazać na mapie państwa należące do NATO i Układu Warszawskiego	Uczeń zna: • daty: IX 1949, X 1949, 1949, 1955 Uczeń rozumie: • pojęcie: blokada Berlina Uczeń potrafi: • wskazać na mapie strefy okupacyjne w Niemczech • wyjaśnić okoliczności, w jakich doszło do blokady Berlina i wyjaśnić jej następstwa	Uczeń zna: • daty: 1945–1946, 1948 • postać: Konrada Adenauera Uczeń rozumie: • pojęcie: procesy norymberskie • przyczyny utworzenia NATO i Układu Warszawskiego Uczeń potrafi: • scharakteryzować przyczyny oraz przejawy polityki zimnowojennej w Niemczech • przedstawić okoliczności ukształtowania się NATO i Układu Warszawskiego • scharakteryzować organizację i cele istnienia NATO i Układu Warszawskiego	Uczeń zna: • nazwiska głównych polityków nazistowskich oskarżonych w procesach norymberskich Uczeń rozumie: • znaczenie procesów norymberskich Uczeń potrafi: • scharakteryzować sytuację polityczną i gospodarczą w powojennych Niemczech • przedstawić proces powstania dwóch państw niemieckich	Uczeń potrafi: • wyjaśnić kontrowersje związane z procesami w Norymberdze i przedstawić ich następstwa
--------------------------------------	---	---	---	---	--

14. Na Zachodzie i za żelazną kurtyną	Uczeń zna: • daty: 1956, 1968 • postać: Nikity Chruszczowa • państwa założycielskie EWWiS • cechy stalinizmu Uczeń rozumie: • pojęcia: EWWiS, mur berliński, Praska Wiosna • symboliczne znaczenie istnienia muru berlińskiego	Uczeń zna: • datę: 1950 • postać: Roberta Schumana • treść tajnego referatu Chruszczowa Uczeń rozumie: • pojęcia: plan Schumana, RWPG, gospodarka centralnie planowana, destalinizacja • cele powołania EWWiS oraz RWPG Uczeń potrafi: • wyjaśnić okoliczności powstania EWWiS i RWPG • wyjaśnić, na czym polegała destalinizacja	Uczeń zna: • daty: 1949, 1952, 1953, 1961 • postać: Imre Nagy'ego • państwa założycielskie EWWiS Uczeń rozumie: • pojęcia: Radio Wolna Europa, doktryna Breżniewa Uczeń potrafi: • wyjaśnić wpływ zasad funkcjonowania gospodarki centralnie planowanej na gospodarki państw komunistycznych • scharakteryzować sytuację w ZSRR po śmierci Stalina • przedstawić okoliczności, w jakich doszło do budowy muru berlińskiego	Uczeń zna: • postanowienia XX zjazdu KPZR Uczeń potrafi: • przedstawić okoliczności ogłoszenia tajnego referatu Chruszczowa • scharakteryzować sytuację panującą na Węgrzech w okresie stalinizmu • przedstawić okoliczności, w jakich doszło do rewolucji węgierskiej, jej przebieg oraz okoliczności upadku • wyjaśnić, na czym polegała doktryna Breżniewa	Uczeń potrafi: • scharakteryzować sytuację panującą w Czechosłowacji w okresie stalinizmu • przedstawić okoliczności wybuchu, przebieg i zakończenie Praskiej Wiosny
--	--	---	--	--	---

15. Dekolonizacja po II wojnie światowej	Uczeń zna: • przykłady procesów dekolonizacyjnych, do jakich dochodziło w przeszłości Uczeń rozumie: • pojęcia: dekolonizacja, neokolonializm Uczeń potrafi: • wskazać na mapie Indie i Pakistan • wyjaśnić, w jaki sposób proces dekolonizacji wykorzystywały kraje Zachodu i Wschodu	Uczeń rozumie: • pojęcia: apartheid, globalna Północ, globalne Południe • przyczyny procesu dekolonizacji Uczeń potrafi: • wskazać na mapie zmiany terytorialne, które nastąpiły w Afryce w wyniku rozpadu systemu kolonialnego • wskazać na mapie linię podziału świata na globalną Północ i globalne Południe • przedstawić skutki procesu dekolonizacji	Uczeń zna: • daty: 1947, 1960 • postacie: Mahatmy Gandhiego, Nelsona Mandeli Uczeń rozumie: • pojęcia: Indochiny Francuskie, Trzeci Świat • przyczyny konfliktu między Indiami a Pakistanem Uczeń potrafi: • scharakteryzować proces dekolonizacji po II wojnie światowej • wskazać na mapie Indochiny Francuskie i państwa, które powstały po ich rozpadzie	Uczeń potrafi: • przedstawić proces rozpadu Imperium Brytyjskiego na przykładzie Indii oraz proces rozpadu francuskiego imperium kolonialnego na przykładzie wojny w Indochinach • scharakteryzować politykę neokolonialną	Uczeń potrafi: • scharakteryzować proces dekolonizacji na przykładzie Afryki • ocenić proces dekolonizacji
---	---	---	---	---	---

16. Konflikty ziemnej wojny	Uczeń zna: • przyczyny wojny w Korei Uczeń potrafi: • wymienić skutki kryzysu kubańskiego • wyjaśnić przyczyny wybuchu wojny w Afganistanie	Uczeń zna: • daty: 1950, 1953, 1957–1975, 1962, 1979–1989 Uczeń rozumie: • przyczyny sukcesu komunistów walczących w Wietnamie Uczeń potrafi: • wskazać na mapie zmiany terytorialne na Półwyspie Koreańskim po II wojnie światowej • przedstawić okoliczności, w jakich doszło do wybuchu wojny w Korei • wyjaśnić przyczyny klęski Związku Radzieckiego podczas wojny w Afganistanie	Uczeń zna: • daty: 1948, 1949 • postać: Fidela Castro Uczeń rozumie: • pojęcia: „bambusowa kurtyna”, Wietkong, mudzahedin Uczeń potrafi: • przedstawić przebieg wojny w Korei • przedstawić okoliczności przejęcia władzy na Kubie przez komunistów • scharakteryzować przebieg wojny w Afganistanie	Uczeń potrafi: • omówić przebieg kryzysu kubańskiego • scharakteryzować sytuację panującą na obszarze Wietnamu • przedstawić międzynarodową reakcję na wojnę w Wietnamie	Uczeń potrafi: • scharakteryzować sytuację polityczną panującą w Ameryce Łacińskiej w drugiej połowie XX w. • przedstawić okoliczności wybuchu i przebieg wojny w Wietnamie
--------------------------------------	--	--	---	--	--

17. Konflikt na Bliskim Wschodzie	Uczeń zna: • decyzje w sprawie Palestyny podjęte przez ONZ Uczeń potrafi: • wskazać na mapie podział Palestyny dokonany na mocy decyzji ONZ	Uczeń zna: • zakres geograficzny obszaru określanego jako Bliski Wschód • państwa uczestniczące w ataku na Izrael Uczeń rozumie: • pojęcia: Organizacja Wyzwolenia Palestyny, wojna sześciodniowa • cele działalności OWP Uczeń potrafi: • wskazać najważniejsze skutki wojny arabsko-żydowskiej, w tym terytorialne • wskazać na mapie zmiany terytorialne, jakie nastąpiły w wyniku wojny sześciodniowej	Uczeń zna: • daty: 1948, 1948–1949, 1964, 1967 • postać: Jasera Arafata Uczeń rozumie: • pojęcia: umowa Sykes–Picot, mandat, syjonizm Uczeń potrafi: • przedstawić reakcje Palestyńczyków na migrację Żydów do Palestyny oraz na możliwość powstania na tym obszarze państwa żydowskiego • scharakteryzować poglądy Palestyńczyków i Żydów na temat własnego państwa w Palestynie	Uczeń potrafi: • wskazać przyczyny, które doprowadziły do powstania Izraela • przedstawić przebieg wojny arabsko-żydowskiej w latach 1948–1949 • dostrzec wpływ wojny na relacje między Żydami a Palestyńczykami • przedstawić okoliczności wybuchu i przebieg wojny sześciodniowej	Uczeń rozumie: • znaczenie umowy Sykes–Picot dla relacji między Arabami a krajami zachodnimi Uczeń potrafi: • scharakteryzować sytuację polityczną na Bliskim Wschodzie do czasów I wojny światowej • wyjaśnić okoliczności narodzin syjonizmu • przedstawić relacje między Palestyńczykami a Żydami w latach 60.

			• dostrzec konflikt arabsko-żydowski jako jeden z przejawów zimnej wojny		
18. Chiny i Japonia po II wojnie światowej	Uczeń zna: • postać: Mao Zedonga (Mao Tse-tunga) • czas trwania i cele rewolucji kulturalnej Uczeń rozumie: • pojęcie: rewolucja kulturalna Uczeń potrafi: • wymienić skutki rewolucji kulturalnej • przedstawić sytuację polityczną i gospodarczą Japonii po II wojnie światowej	Uczeń zna: • główne założenia „wielkiego skoku naprzód” Uczeń rozumie: • pojęcie: „wielki skok naprzód” Uczeń potrafi: • przedstawić działania podjęte z inicjatywy Mao Zedonga w ramach „wielkiego skoku naprzód” • wyjaśnić przyczyny klęski „wielkiego skoku naprzód”	Uczeń zna: • daty: 1937, 1949, 1952, 1958, 1966 • postać: generała Douglasa MacArthura • główne założenia maoizmu Uczeń rozumie: • pojęcia: komuny ludowe, czerwona gwardia, maoizm, rewolucja kulturalna Uczeń potrafi: • przedstawić przebieg wojny domowej w Chinach po zakończeniu II wojny światowej • scharakteryzować wpływ zmian gospodarczych w Chinach na życie mieszkańców państwa	Uczeń potrafi: • przedstawić okoliczności powstania Chińskiej Republiki Ludowej • scharakteryzować sytuację gospodarczą Chin w okresie rządów komunistów • dostrzec zasadnicze różnice w rozwoju Chin i Japonii	Uczeń potrafi: • ocenić skutki „wielkiego skoku naprzód” • przedstawić działalność Mao Zedonga i jego zwolenników po klęsce „wielkiego skoku naprzód” • scharakteryzować sytuację w Chinach w okresie rewolucji kulturalnej

			• scharakteryzować politykę USA wobec Japonii		
19. Podziemie niepodległościowe	Uczeń zna: • powody, dla których żołnierze niezłomni kontynuowali walkę zbrojną po zakończeniu wojny Uczeń rozumie: • pojęcia: podziemie niepodległościowe, żołnierze niezłomni (wyklęci) Uczeń potrafi: • przedstawić działalność żołnierzy niezłomnych	Uczeń zna: • zarzuty stawiane przywódcom Polskiego Państwa Podziemnego podczas procesu szesnastu Uczeń rozumie: • pojęcie: proces szesnastu • cele działalności NKWD w Polsce Uczeń potrafi: • wyjaśnić, dlaczego Stalin i polscy komuniści dążyli do osłabienia Polskiego Państwa Podziemnego • przedstawić metody walki komunistów	Uczeń zna: • daty: 19 I 1945, 1947 • postaci: Leopolda Okulickiego, Jana Jankowskiego Uczeń rozumie: • pojęcia: oblawa augustowska, reakcja, amnestia Uczeń potrafi: • scharakteryzować organizację komunistycznego aparatu bezpieczeństwa • scharakteryzować straty poniesione przez naród i państwo polskie podczas II wojny światowej	Uczeń zna: • postanowienia układu podpisanego między PKWN a ZSRR • instytucje wchodzące w skład komunistycznego aparatu bezpieczeństwa Uczeń rozumie: • związek między działaniami Rosjan i polskich komunistów a decyzjami przywódców Armii Krajowej Uczeń potrafi: • przedstawić bilans strat poniesionych przez podziemie niepodległościowe podczas walk	Uczeń potrafi: • scharakteryzować działalność NKWD na ziemiach polskich • ocenić sens walki prowadzonej przez żołnierzy niezłomnych

				z władzami komunistycznymi	
20. Komuniści u władzy	Uczeń zna: - postać: Stanisława Mikołajczyka - decyzje w sprawie Polski podjęte na konferencji w Poczdamie - pytania zadane podczas referendum ludowego Uczeń rozumie: - pojęcia: Ziemia Odzyskana, referendum - w jaki sposób komunistyczne władze starały się zyskać poparcie w społeczeństwie Uczeń potrafi: - wskazać na mapie zmiany terytorialne Polski po II wojnie światowej i porównać je z granicami przedwojennymi	Uczeń zna: - daty: VI 1946, I 1947 - argumenty wysuwane przez Polaków wobec Ziemi Odzyskanych - prawdziwe i sfałszowane wyniki referendum i wyborów - wyniki wyborów sfałszowanych przez komunistów Uczeń rozumie: - pojęcia: repatrianci, wysiedlenie, reforma rolna - przyczyny, które skłoniły rząd londyński do rozmów z polskimi komunistami Uczeń potrafi: - wymienić najważniejsze reformy przeprowadzone przez władze komunistyczne	Uczeń zna: - daty: 31 XII 1944, VI 1945, VII – VIII 1945, 1947 - przyczynę zaproponowanych zmian granic Polski Uczeń rozumie: - pojęcia: Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej, akcja „Wisła” - charakter działań władz związanych z organizacją referendum ludowego i wyborów Uczeń potrafi: - scharakteryzować migracje ludności na ziemiach polskich po wojnie - przedstawić politykę narodowościową nowej władzy wobec Niemców i Ukraińców	Uczeń potrafi: - przedstawić okoliczności przejęcia władzy w Polsce przez komunistów - przedstawić organizację i przebieg referendum ludowego oraz wyborów w 1947 r. - scharakteryzować politykę władz komunistycznych wobec społeczeństwa	Uczeń potrafi: udowodnić, że przejęcie władzy przez komunistów oznaczało zniewolenie Polski

		wskazać ideologiczne cele referendum w 1946 r.			
21. Stalinizm w Polsce	Uczeń zna: - postać: Bolesława Bieruta - zasady ustrojowe państwa polskiego sformułowane w Małej konstytucji Uczeń rozumie: - pojęcia: Mała konstytucja, Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, PRL	Uczeń zna: - daty: II 1947, 1952 Uczeń rozumie: - pojęcia: czasy stalinowskie, „wróg ludu”, socrealizm Uczeń potrafi: - wymienić cechy charakterystyczne sztuki i architektury czasów socjalizmu	Uczeń zna: - daty: 1947–1949, XII 1948, 1948–1956, 1949, 1950 - główne założenia socjalistycznych planów gospodarczych Uczeń rozumie: - pojęcia: system monopartyjny, centralne planowanie, plan trzyletni, plan sześcioletni - na czym polegały przejawy zależności Polski od ZSRR - przyczyny prześladowania członków PSL przez komunistów Uczeń potrafi: - scharakteryzować funkcjonowanie gospodarki w czasach stalinowskich	Uczeń rozumie: - pojęcia: Zjednoczone Stronnictwo Ludowe, Państwowe Gospodarstwa Rolne, awans społeczny Uczeń potrafi: - przedstawić budowanie podstaw ekonomicznych socjalizmu - przedstawić wpływ funkcjonowania gospodarki centralnie planowanej na życie przeciętnego mieszkańca Polski - scharakteryzować ustrój państwa polskiego po 1947 r. oraz ustrój PRL na mocy konstytucji z 1952 r.	Uczeń potrafi: scharakteryzować proces konsolidacji władzy przez komunistów

			• dostrzec i ocenić wpływ polityki na różne dziedziny życia społecznego		
22. Od stalinizmu do małej stabilizacji	Uczeń zna: • daty: VI 1956, X 1956 • postaci: Stefana Wyszyńskiego, Władysława Gomułki • ramy chronologiczne małej stabilizacji Uczeń rozumie: • pojęcia: poznański Czerwiec, polski Październik, mała stabilizacja Uczeń potrafi: • przedstawić genezę wydarzeń czerwcowych w Poznaniu • przedstawić genezę polskiego Października • wyjaśnić, dlaczego okres rządów	Uczeń zna: • treść orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich Uczeń rozumie: • pojęcia: odwilż, destalinizacja Uczeń potrafi: • podać przyczyny złagodzenia stalinowskiego terroru • przedstawić stanowisko i działania władz wobec robotników strajkujących w Poznaniu • wskazać główne problemy państwa polskiego za rządów Władysława Gomułki	Uczeń zna: • daty: 1948, 1953, 1965, 1970 Uczeń rozumie: • pojęcia: księży patrioci, KC PZPR Uczeń potrafi: • przedstawić przebieg wydarzeń czerwcowych w Poznaniu • przedstawić przebieg polskiego Października • wyjaśnić okoliczności, w jakich doszło do wydania orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich	Uczeń zna: • znaczenie słów: <i>non possumus</i> Uczeń rozumie: • znaczenie wydania orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich oraz układu o uznaniu granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej Uczeń potrafi: • przedstawić działania władz zmierzające do usunięcia wpływów Kościoła w Polsce • wyjaśnić stanowisko władz ZSRR wobec wydarzeń w Polsce	Uczeń potrafi: • scharakteryzować relacje państwo – Kościół w okresie stalinowskim • ocenić różne postawy Polaków wobec orędzia z 1965 r. • ocenić funkcjonowanie ustroju komunistycznego i jego zdolność do reformy

	Władysława Gomułki jest nazywany małą stabilizacją			scharakteryzować przemiany polityczno-społeczne w Polsce w latach 1957–1970	
23. Od Gomułki do Gierka	Uczeń zna: - daty: III 1968, XII 1970, VI 1976 - postacie: Edwarda Gierka, Jacka Kuronia - cele opozycji PRL Uczeń rozumie: - pojęcia: Marzec 1968, Grudzień 1970 Uczeń potrafi: - przedstawić przyczyny wystąpień marcowych 1968 r. - przedstawić przyczyny wydarzeń grudniowych 1970 r.	Uczeń rozumie: - pojęcia: ZOMO, propaganda sukcesu, Komitet Obrony Robotników (KOR) - potrzebę powstania opozycji demokratycznej Uczeń potrafi: - wyjaśnić okoliczności przejęcia władzy przez Edwarda Gierka	Uczeń zna: - datę: IX 1976 Uczeń rozumie: - pojęcie: pułapka kredytowa - przyczyny antysemitkiej kampanii w PRL po wydarzeniach Marca 1968 Uczeń potrafi: - przedstawić przebieg i skutki wystąpień marcowych 1968 r. - przedstawić przebieg wydarzeń grudniowych 1970 r. - przedstawić przebieg wydarzeń Czerwca '76	Uczeń rozumie: - pojęcia: „walka z syjonizmem, tzw. partyzanci Uczeń potrafi: - scharakteryzować działania władz podjęte po wydarzeniach Marca 1968	Uczeń potrafi: - scharakteryzować i ocenić przemiany gospodarcze czasów Gierka - wyjaśnić wpływ wydarzeń czerwcowych 1976 r. na ukształtowanie się i działalność demokratycznej opozycji polskiej inteligencji

	• przedstawić oko-liczności wydarzeń Czerwca '76				
24. „Solidarność”	Uczeń zna: • datę: 31 VIII 1980 • postacie: Jana Pawła II (Karola Wojtyły), Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz • najważniejsze postulaty sformułowane przez MKS Uczeń rozumie: • pojęcia: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), 21 postulatów, porozumienia sierpniowe, NSZZ „Solidarność” • znaczenie powstania NSZZ „Solidarność”	Uczeń zna: • daty: 1978, VIII 1980 Uczeń rozumie: • moralną, społeczną i polityczną wymowę pojęcia <i>solidarność</i> Uczeń potrafi: • przedstawić sytuację gospodarczą Polski w 1980 r. • wskazać różnice między wystąpieniem robotniczym z sierpnia 1980 r. a wcześniejszymi wystąpieniami	Uczeń zna: • daty: 1977, 1979 • wybitnych przedstawicieli kultury polskiej epoki Gomułki i Gierka • formy działań podejmowanych przez opozycję demokratyczną w epoce Gierka Uczeń rozumie: • pojęcie: KSS KOR • rolę, jaką kulturze przypisywała władza komunistyczna Uczeń potrafi: • wyjaśnić przyczyny rozczarowania społeczeństwa rządami Edwarda Gierka • przedstawić okoliczności i skutki wybuchu niezadowolenia	Uczeń zna: • okoliczności wyboru Karola Wojtyły na papieża Uczeń rozumie: • wpływ wyboru papieża Polaka na powolny upadek systemu komunistycznego w Polsce Uczeń potrafi: • opowiedzieć o dokonaniach przedstawicieli polskiej kultury w kraju i na emigracji • przedstawić reakcję ZSRR na działalność „Solidarności” • scharakteryzować politykę władz komunistycznych wobec „Solidarności”	Uczeń potrafi: • wyjaśnić, jaki wpływ na społeczeństwo miała działalność KSS KOR • omówić przygotowania władz komunistycznych do rozprawy z „Solidarnością”

			społecznego w sierpniu 1980 r. • opisać okoliczności powstania NSZZ „Solidarność”		
25. Stan wojenny	Uczeń zna: • datę: 13 XII 1981 • postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Jerzego Popiełuszki • okoliczności wprowadzenia stanu wojennego Uczeń rozumie: • pojęcie: stan wojenny • przyczyny wprowadzenia stanu wojennego Uczeń potrafi: • opowiedzieć o wydarzeniach w kopalni „Wujek” • wymienić metody represji stosowanych przez władze	Uczeń zna: • okoliczności wprowadzenia stanu wojennego Uczeń rozumie: • pojęcie: podziemie Uczeń potrafi: • wymienić ograniczenia nałożone na obywateli podczas stanu wojennego • podać przykłady oporu społeczeństwa wobec władz w czasie stanu wojennego	Uczeń zna: • daty: 1983, 1984 • okoliczności wprowadzenia stanu wojennego • przykłady działań podejmowanych przez podziemną „Solidarność” Uczeń rozumie: • pojęcie: „długi marsz” • dlaczego władze zdecydowały się znieść stan wojenny Uczeń potrafi: • przedstawić działania władz podjęte w ramach wprowadzenia stanu wojennego • wyjaśnić, w czym przejawiało się	Uczeń rozumie: • dlaczego podziemna „Solidarność” nie dążyła do konfrontacji siłowej z władzą Uczeń potrafi: • wyjaśnić, dlaczego działacze „Solidarności” zdecydowali się na kontynuowanie oporu wobec władz • przedstawić różne postawy społeczeństwa polskiego wobec stanu wojennego • wyjaśnić okoliczności śmierci księdza Jerzego Popiełuszki	Uczeń potrafi: • podjąć próbę oceny decyzji o wprowadzeniu stanu wojennego

			funkcjonowanie stanu wojennego		
26. Upadek PRL	Uczeń zna: • daty: II–IV 1989, VI 1989 • postać: Michaiła Gorbaczowa • główne postanowienia obrad okrągłego stołu Uczeń rozumie: • pojęcia: rozmowy okrągłego stołu, porozumienia okrągłego stołu, Jesień Narodów, III Rzeczpospolita Uczeń potrafi: • wyjaśnić, jak doszło do powstania rządu Tadeusza Mazowieckiego	Uczeń zna: • przyczyny, które skłoniły komunistów do podjęcia rozmów z opozycją • najważniejszych uczestników obrad okrągłego stołu • wyniki pierwszych częściowo wolnych wyborów do sejmu i senatu Uczeń potrafi: • wymienić decyzje podjęte przez sejm w XII 1989 r.	Uczeń zna: • daty: 1983, 1988, XII 1989 Uczeń rozumie: • pojęcie: „Gazeta Wyborcza” • znaczenie obrad okrągłego stołu Uczeń potrafi: • przedstawić sytuację polityczną w Polsce w latach 1983–1989 • opisać działania podjęte przez „Solidarność” w ramach kampanii przed wyborami w 1989 r.	Uczeń rozumie: • znaczenie decyzji o wyborze do rozmów stołu w kształcie okręgu Uczeń potrafi: • przedstawić okoliczności, w jakich doszło od rozmów okrągłego stołu • scharakteryzować i ocenić postanowienia okrągłego stołu • ocenić znaczenie decyzji podjętych przez sejm w XII 1989 r.	Uczeń potrafi: • przedstawić proces upadku PRL • odnieść się do różnych współczesnych opinii na temat obrad okrągłego stołu
27.	Uczeń zna:	Uczeń zna:	Uczeń zna:	Uczeń zna:	Uczeń potrafi:

Rozpad ZSRR	• datę: XII 1991 • postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa Uczeń rozumie: • pojęcia: pierestrojka, głasnost • cele wprowadzenia reform podjętych przez Michaiła Gorbaczowa Uczeń potrafi: • wyjaśnić, jakie skutki przyniosło wprowadzenie pierestrojki i głasnosti	• postać: Borysa Jelcyna • ramy chronologiczne okresu odprężenia Uczeń potrafi: • wymienić działania Zachodu zmierzające do uzyskania przewagi nad Wschodem • przedstawić okoliczności dojścia do władzy Michaiła Gorbaczowa • wskazać na mapie państwa powstałe w wyniku rozpadu ZSRR	• daty: 1985, 1986, 1990 • główne przyczyny słabości ZSRR w latach 80. Uczeń rozumie: • pojęcia: wyścig zbrojeń, porozumienie białowieskie, Federacja Rosyjska Uczeń potrafi: • przedstawić okoliczności, w jakich doszło do zakończenia okresu odprężenia • scharakteryzować plany reformatorskie Michaiła Gorbaczowa • przedstawić okoliczności katastrofy w elektrowni atomowej w Czarnobylu i jej wpływ na relacje między społeczeństwem a władzą • wyjaśnić, jak doszło do podpisania porozumienia białowieskiego	• przyczyny, które doprowadziły do odprężenia w relacjach między Wschodem a Zachodem • postanowienia porozumienia białowieskiego Uczeń rozumie: • w czym przejawiał się rozdzwięk między zamierzeniami reformatorskimi Gorbaczowa a ich realnymi skutkami • znaczenie rozpadu ZSRR dla dalszych losów politycznych świata Uczeń potrafi: • przedstawić okoliczności wystąpienia Litwy z ZSRR • scharakteryzować sytuację polityczną w ZSRR w 1990 r.	• scharakteryzować relacje między Wschodem a Zachodem po zakończeniu II wojny światowej • scharakteryzować funkcjonowanie ustroju komunistycznego na przykładzie ZSRR
--------------------	--	---	--	---	--

28. Jesień Narodów	Uczeń zna: • nazwy państw, w których doszło do procesów określanych jako Jesień Narodów Uczeń rozumie: • pojęcie: Jesień Narodów (Jesień Ludów) Uczeń potrafi: • wskazać na mapie zmiany terytorialne do jakich doszło na przełomie 1989 i 1990 r.	Uczeń zna: • datę: X 1990 • postacie: Vaclava Havla, Helmuta Kohla Uczeń rozumie: • pojęcie: aksamitna rewolucja Uczeń potrafi: • wskazać różnice w sposobie przejmowania władzy przez demokratyczną opozycję w różnych krajach Europy Środkowo-Wschodniej	Uczeń zna: • daty: 1991,1993 • pojęcie: Konferencja dwa plus cztery • czynniki, które przyczyniły się do osłabienia zależności komunistycznych państw Europy Środkowo-Wschodniej od ZSRR • postanowienia Konferencji dwa plus cztery Uczeń potrafi: • scharakteryzować sytuację polityczną w Europie Środkowo-Wschodniej w 1989 r. • przedstawić proces jednoczenia Niemiec • określić charakter zmian politycznych w ramach Jesieni Narodów	Uczeń rozumie: • pojęcia: obrady trójkątnego stołu, Karta 77 • znaczenie zmian, do jakich doszło w Europie Środkowo-Wschodniej w wyniku Jesieni Narodów Uczeń potrafi: • przedstawić przebieg Jesieni Narodów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej • ocenić znaczenie Jesieni Narodów dla mieszkańców Europy	Uczeń potrafi: • dostrzec polityczne implikacje związane ze zjednoczeniem Niemiec • ocenić rolę Helmuta Kohla w procesie jednoczenia Niemiec
--------------------------	--	---	---	--	---

29. Chiny mocarstwem	Uczeń zna: • główne problemy współczesnych Chin Uczeń potrafi: • wyjaśnić przyczyny masakry na placu Bramy Niebiańskiego Spokoju (Tiananmen)	Uczeń zna: • postać: Deng Xiaopinga Uczeń potrafi: • wyjaśnić przyczyny i przedstawić skalę problemów współczesnych Chin	Uczeń zna: • daty: 1976, 1978, VI 1989 Uczeń rozumie: • pojęcie: socjalistyczna gospodarka wolnorynkowa • na czym polega socjalizm o chińskiej specyfice Uczeń potrafi: • przedstawić okoliczności dojścia do władzy Deng Xiaopinga • opisać sytuację w Chinach po masakrze na placu Tiananmen • scharakteryzować zmiany gospodarcze, jakim podlegały Chiny po 1990 r.	Uczeń zna: • ugrupowania rywalizujące o władzę po śmierci Mao Zedonga • najważniejsze skutki reform dokonanych za rządów Deng Xiaopinga Uczeń rozumie: • różnice między skalą zmian oferowanych przez władzę a oczekiwaniami społeczeństwa Uczeń potrafi: • scharakteryzować program polityczny i gospodarczy Deng Xiaopinga • porównać Chiny za rządów Mao Zedonga i Chiny Deng Xiaopinga • przedstawić przebieg wydarzeń na placu Tiananmen	Uczeń potrafi: • dostrzec etyczne problemy wynikające ze współpracy politycznej i ekonomicznej między państwami demokratycznymi a Chinami • wypowiadać się na temat kierunku rozwoju współczesnych Chin
----------------------------	--	--	---	--	--

30. Bliski Wschód na przełomie XX i XXI wieku	Uczeń zna: • datę: 11 IX 2001 Uczeń rozumie: • pojęcia: islamizm (fundamentalizm islamski), terroryzm • motywy postępowania islamistów i terrorystów Uczeń potrafi: • wyjaśnić przyczyny narodzin ideologii islamizmu • przedstawić okoliczności, w jakich doszło do zamachu w USA w 2001 r.	Uczeń zna: • czas trwania wojny w Afganistanie i wojen w Iraku Uczeń rozumie: • pojęcia: Al-Kaida, Autonomia Palestyńska Uczeń potrafi: • wyjaśnić przyczyny niepowodzenia panarabizmu • wskazać na mapie zasięg Autonomii Palestyńskiej	Uczeń zna: • daty: 1987–1991, 1990, 1991, 1993, 1994, 2000–2005, 2001, 2003 • postaci: Osamy bin Ladena, George’a Busha, Saddama Husajna • warunki porozumienia podpisanego między OWP i Izraelem Uczeń rozumie: • pojęcia: wojna z terroryzmem, broń masowego rażenia, Kurdowie • dlaczego porozumienie o utworzeniu Autonomii Palestyńskiej nie zakończyło konfliktu arabsko-izraelskiego Uczeń potrafi: • wyjaśnić okoliczności, w jakich doszło	Uczeń zna: • okoliczności i przyczyny narodzin ideologii panarabizmu Uczeń rozumie: • pojęcia: panarabizm, pierwsza intifada, druga intifada Uczeń potrafi: • przedstawić okoliczności dojścia do władzy islamistów w Iranie i Afganistanie • scharakteryzować wojnę z terroryzmem • dostrzec różne aspekty wojny z terroryzmem prowadzonej przez kraje Zachodu • ocenić przyczyny konfliktów targających współczesnym światem arabskim	Uczeń potrafi: • przedstawić przyczyny, przebieg i skutki wojny w Afganistanie oraz pierwszej i drugiej wojny w Iraku • określić wpływ wojny z terroryzmem na państwa i społeczeństwa krajów arabskich i krajów zachodnich • ocenić wojnę z terroryzmem pod względem jej efektów
---	--	---	--	--	--

			do porozumienia Palestyńczyków z Izraelem	• scharakteryzować współczesne relacje między Arabami a Żydami	
31. Integracja europejska	Uczeń zna: • datę: 2004 • nazwy kolejnych organizacji utworzonych w ramach procesu integracji europejskiej • państwa przystępujące do wspólnot europejskich w kolejnych etapach integracji • filary Unii Europejskiej Uczeń potrafi: • wymienić główne przyczyny integracji europejskiej • wskazać na mapie państwa członkowskie Unii Europejskiej	Uczeń zna: • daty: 1952, 1957, 1993 Uczeń rozumie: • pojęcia: Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), traktat z Maastricht (traktat o Unii Europejskiej) • potrzebę integracji europejskiej jako sposobu rozwiązania problemów politycznych i gospodarczych Europy po II wojnie światowej Uczeń potrafi: • wymienić czynniki wpływające	Uczeń zna: • daty: 1967, 1992 • argumenty zwolenników i przeciwników włączenia krajów postkomunistycznych w procesy integracyjne w Europie Uczeń rozumie: • pojęcia: traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euratom), Wspólnota Europejska (WE) • wpływ wojen w byłej Jugosławii na przyspieszenie procesów integracyjnych na wschodzie Europy Uczeń potrafi:	Uczeń zna: • datę: 1991–1999 • cele istnienia EWG i Euratomu Uczeń rozumie: • podłoże konfliktu w byłej Jugosławii Uczeń potrafi: • przedstawić etapy integracji europejskiej • scharakteryzować konflikt w byłej Jugosławii	Uczeń potrafi: • przedstawić okoliczności, w jakich do procesów integracyjnych zostały włączone kraje postkomunistyczne

		na przyspieszenie integracji europejskiej	• przedstawić poglądy eurosceptyków na proces integracji oraz na Unię Europejską		
32. Dzisiejszy świat	Uczeń rozumie: • pojęcia: kultura masowa, globalizacja, konsumpcjonizm • na czym polega wielobiegunowość współczesnego świata Uczeń potrafi: • wyjaśnić, na czym polega kultura masowa • podać przykłady, w jaki sposób globalizacja wpływa na nasze życie	Uczeń zna: • ramy chronologiczne rewolucji przemysłowej, technologicznej i naukowo-technologicznej Uczeń rozumie: • pojęcia: rewolucja technologiczna, rewolucja naukowo-technologiczna, społeczeństwo informacyjne, globaliści, antyglobaliści Uczeń potrafi: • wymienić społeczne skutki rewolucji naukowo-technologicznej	Uczeń zna: • różne przejawy procesu globalizacji Uczeń rozumie: • pojęcie: epoka postindustrialna Uczeń potrafi: • wskazać najważniejsze zmiany w życiu człowieka i społeczeństwa wywołane każdą z rewolucji związanych z postępem w nauce i technice • scharakteryzować proces globalizacji w wymiarze ekonomicznym, politycznym i kulturowym	Uczeń zna: • argumenty zwolenników i przeciwników procesu globalizacji Uczeń potrafi: • scharakteryzować wszystkie typy rewolucji związanych z postępem w nauce i technice • scharakteryzować przemiany polityczne na świecie po upadku ZSRR	Uczeń potrafi: • wypowiedzieć się w dyskusji na temat globalizacji • ocenić zmiany zachodzące we współczesnym świecie

		• wskazać najważniejsze cechy społeczeństwa informacyjnego			
33. Polska w NATO i Unii Europejskiej	Uczeń zna: • daty: 1999, 1 V 2004 • założenia ustrojowe państwa polskiego w myśl Małej konstytucji i Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Uczeń rozumie: • pojęcia: „wojna na górze”, Mała konstytucja Uczeń potrafi: • wyjaśnić, z czego wynikał konflikt wśród przedstawicieli opozycji określany jako „wojna na górze”	Uczeń zna: • postać: Leszka Balcerowicza • główne trudności III Rzeczypospolitej • założenia polskiej polityki zagranicznej w okresie II Rzeczypospolitej i w czasach PRL Uczeń rozumie: • pojęcia: plan Balcerowicza, wolny rynek, Mała konstytucja, zwrot na Zachód Uczeń potrafi: • wyjaśnić założenia planu Balcerowicza i wymienić jego skutki • wyjaśnić, dlaczego po 1989 r. Polska	Uczeń zna: • daty: 1990, 1991, 1992, 1994, 1997 Uczeń rozumie: • pojęcie: Sojusz Lewicy Demokratycznej • społeczne skutki zmian politycznych i gospodarczych zachodzących w Polsce po 1989 r. • znaczenie przystąpienia Polski do NATO i do Unii Europejskiej Uczeń potrafi: • wyjaśnić, z czego wynikał szok miesz-kańców Polski związany z przemianami politycznymi po 1989	Uczeń zna: • główne elementy programów ruchów liberalnego i narodowo-katolickiego Uczeń potrafi: • przedstawić przemiany, jakie zachodziły na polskiej scenie politycznej po 1989 r. • dostrzec wpływ konfliktów związanych z „wojną na górze” na polską scenę polityczną • wyjaśnić, czym było uwłaszczenie nomenklatury	Uczeń potrafi: • przedstawić ewolucję ustrojową państwa polskiego w latach 90. • ocenić polityczne i społeczne skutki zwrotu na Zachód

	• wskazać Polskę na współczesnej mapie Europy	zdecydowała się dokonać zwrotu na Zachód	• przedstawić okoliczności, w jakich doszło do wyborów prezydenckich i pierwszych w pełni wolnych wyborów do sejmu i senatu • scharakteryzować przemiany gospodarcze w Polsce po 1989 r.		
--	---	--	---	--	--